

30 ГОДИНИ НА РАБОТНАТА ОРГАНИЗАЦИЈА ШУМСКО СТОПАНСТВО „КАРАЦИЦА“ — СКОПЈЕ (1952—1982)

За РО Шумско стопанство „Карацица“ од Скопје 1982 година е јубилејна, бидејќи се навршуваат 30 години од нејзиното постоење. Оваа организација е формирана на 30. август 1952 година од тогашниот Народно одбор на Скопска околина како установа со самостојно финансирање, со директор и стручен совет како органи на управување, која е единствено овластена организација за стопанисување со шумите во скопското шумско-стопанско подрачје.

На 20 декември 1960 година Шумското стопанство „Карацица“ од установа со самостојно финансирање се трансформира во стопанска организација со денешното име (Работна организација Шумско стопанство „Карацица“ — Скопје), а како органи на управувањето се формираат: Работнички совет од 15 членови, Управен одбор од 7 членови и директор.

Во 1973 година оваа работна организација се престројува со Уставните амандмани и ги има следниве органи на управувањето: Собира на работните луѓе, Работнички совет, Деловен одбор и директор. Работната организација организационо и стопански постојано го следи уставниот и законскиот развој на општеството, така што веќе во 1978 и 1979 година целосно го усогласува своето работење со Уставот и со одредбите на Законот за здружен труд.

Денес „Карацица“ е самоуправни работна организација и самостоен носител на правата и обврските во согласност со Уставот, Законот за здружен труд и Самоуправната спогодба за здружување. Според најновата регистрација, Работната организација во правниот промет со трети лица е носител на целосната одговорност (ц.о.) за обврските што ги презема. Оваа работна организација функционира без издвоени основни организации на здружен труд, а со 7 работни единици од кои четири се производствени: „Скопска Црна Гора“, „Кадина Река“, „Маркова Река“ и „Пошумување и уредување“; три непроизводни, односно услужни работни единици: „Возен парк и механизација“, „Промет на мало“ и „Заеднички служби“.

Органи на управувањето се: Собир на работните луѓе, Работнички совет и директор, како и разни комисии кои ги формираат Собирот на работните луѓе и Работничкиот совет.

Свечена седница на Работничкиот совет со поканетите гости

Здружувајќи го трудот, работниците на РО Шумско стопанство „Караџица“ како предмет на работа ги имаат следните основни дејности:

- одгледување на шумите (одржување, обновување и реконструкција на шумите, подигнување нови шумски насади, производство на семиња и садници);

- заштита на шумите;
- искористување на шумите;
- собирање на шумски производи;
- проектирање и изградба на шумски собаќајници;
- транспорт на дрво и други производи;

- изработка на програми, проекти и друга техничка документација за стопанисување и уредување на шумите;

- продажба на мало на главни и други шумски производи и градежни материјали;

- лов, одгледување дивеч и риболов.

Шумското стопанство „Караџица“ цели три децении мошне успешно го извршува својата дејност, давајќи значителен придонес за облагородување на човековата животна и работна средина, истовремено заемајќи видна улога во целикупниот развој на скопското шумскостопанско подрачје.

Успешното работење и 30-годишниот континуиран развој на Работната организација го илустрираат и следниве податоци: Шумското стопанство, во рамките на скопското шумскостопанско подрачје стопанисува со шуми кои се распространети на 50.000 ха, со околу 2,5 милиони кубни метри дрвна маса, а со сечив етат околу 50.000 м³; во досегашното стопанисување со воие шуми најголем сечив етат е постигнат до околу 40.000 м³ дрвна маса; во последните 10 години кон овие шуми е додаден и таканаречениот „зелен појас“ околу градот, со површина од 11.000 ха.

Од вкупниот шумски фонд на површина од 49.894 ха, под високи шуми се 10.199 ха (20%), под ниски шуми 28.827 на (59%) и под шикари 10.868 ха (21%). Шумскиот фонд по видови дрвја е следниов: буката е распространета на 14.355 ха, дабовите населуваат површина од 29.165 ха, под габер има 5.902 ха и 492 ха се под елова шума.

Шумското стопанство „Караџица“ во изминативе неколку години има извршено пошумување и обновување на повеќе од 3.000 ха и тоа исклучиво со свои средства. Покрај тоа, во последните 10 години, во соработка со Фондот за пошумување на голините на град Скопје, има пошумено 11.000 ха голини и тоа претежни со црн бор. Пошумувањето е особено интензивно во последните пет години, кога просечно годишно се пошумуваа по 105 ха. Во пошумувањето се користени главно следниве видови шумски дрвја: црниот и белиот бор, смрчата и аришот. За оваа намена просечно годишно се издвојуваа средства во износ од околу 1.000.000 дин. Во соработка, со Собранието на град Скопје во последните пет години просечно годишно се пошумувани по 1.100 ха голини, пошумувањето главно е вршено со црн бор.

Од 1952 година до денес „Караџица“ просечно годишно произведува по 5.000 м³ трупци за техничка преработка во индустријата за преработка на дрво, а освен тоа, таа е главен снабдувач на Скопје со огревно дрво. Последните години планираната сеча на огревно дрво од режиско искористување изнесува околу 24.000 м³. Покрај тоа, секоја година за снабдување на населението од селата на скопското шумско-стопанско подрачје се пуштаат селски сечи, а за таа цел во годишните планови се предвидуваат количества кои просечно годишно изнесуваат околу 13.000 м³. Работната организација го снабдува населението со огревно дрво преку продажба во своите стоваришта, а покрај тоа склучува и договори со други работни организации за испорака на огревно дрво.

И покрај тоа што Работната организација не е во состојба да ја искористени целокупната дрвна маса според сечивниот етат поради недоволната отвореност на шумите, сепак, вложува големи напори и средства за континуирана изградба на патишта и отварање на шумите. Во изминатите 30 години вкупната должина на изградените патишта изне-ната маса и другите шумски производи, се користат и за поврзување сув 270 км, кои освен тоа што служат за искористување и извоз на дрвна маса, оддалечените села со градот, како и меѓусебно. За ваква намена Шумското стопанство во текот на своето досегашно постоење има инвестирано околу 40.000.000 динари. „Караџица“ во соработка со сбиранијата на општините има изградено над 60 км патишта, а за таа цел се инвестирани околу 20.000.000 динари.

Во последните пет години просечно годишната изградба на шумски патишта во изведба на „Караџица“ изнесува 10 км; за таа цел се издвојувани по околу 2.000.000 динари. Од минималната отвореност на шумите на скопското шумско-стопанско подрачје пред 30 години, кога оваа организација ги правеше првите чекори во својот развј, денес отвореноста на шумите изнесува 2,8 км на 1.000 ха шума, а за успешно стопанисување и за целосно искористување на сечивниот етат на дрвна маса потребна е отвореност од 8 км патишта на 1.000 ха шума.

За успешното извршување на задачите што произлегуваат од нејзината основна дејност, „Караџица“ големо внимание обрнува и на опремувањето со механизација и транспортни средства. Денес таа располага со целокупната механизација за изведба на патишта, за дотур и утовар на дрва и за превоз на дрвната маса. Оваа организација со сопствени средства набавува и постојано ги обновува и осовременува своите орудија за работа, така што денес располага со 10 камиони, 3 булдожери, со патнички и теренски возила, моторни пили, има и сопствена механичка работилница за поправка и одржување на механизацијата.

Значајно е да се одбележи и тоа дека „Караџица“ го негува и развива ловниот стопанство. За таа цел располага со ловиште во месноста „Кадине Река“ во кое, според зацртаната програма, односно според ловно-стопанската основа, ќе се одгледуваат срњи, диви свињи и разен поле-

зен дивеч. Направени се напори за збогатување на ловиштето и со елени, за што веќе е извршено внесување на овој дивеч во еден обезбеден резерват.

Тргувајќи од фактот дека заштитата на шумите, нивното чување и обновување, е од посебен интерес за целата општествена заедница, а со цел да ја оствари колку што е можно поуспешно својата задача што произлегува од нејзината основна дејност, „Караџица“ — како единствена шумскостопанска организација на скопското подрачје — своето внимание посебно го насочува на тој план.

Со оглед на тоа што во последно време на шумите и пошумените површини им се нанесуваат огледи штети од бесправни сечи и пожари, Шумското стопанство се труди постојано да ја засилува шумско-чуварската служба и внатрешната контрола, со што придонесува за успешно зачувување на шумите што му се довери на стопанисување. Истовремено, „Караџица“ се грижи и постојано презема мерки за зајакнување на општественото ангажирање на подрачјето на заштитата на шумите и пошумените површини, односно се залага заштитата да биде општествена задача, што ќе се одвива трајно преку месните заедници, штабовите за цивилна заштита, друштвата за заштита од пожари, Службата за безбедност итн.

Скопското шумскостопанско подрачје е формирано според природните, економските и други услови што покажуваат единственост и целина на подрачјето кое ги опфаќа шумите и шумските земјишта во општествена сопственост и шумските земјишта каде што постои право на сопственост, а кои заедно со шумите во општествена сопственост на подрачјето претставуваат единствена стопанска и економска целина. Со други зборови, скопското шумскостопанско подрачје е и основна географска и економска целина и за него Шумското стопанство „Караџица“ има изработено самостојна шумскостопанска основа за долгорочно стопанисување со шумите, во која е прикажана положбата на шумите и определениите цели на стопанисувањето, видот и обемот на работата, мерките и методите за постигнување на целта а стопанисувањето, економско-финансиската основа на стопанисувањето, заштитата итн. На подрачјето се формирани 10 шумскостопански основи.

„Караџица“ посебно внимание посветува и на проблемот на вработувањето и на постојаното подобрување на квалификационата структура на вработените, на редовниот прием на приправници итн. Кога станува збор за вработувањето, треба да се нагласи дека „Караџица“ целосно ја прифати општествената акција за вработување на подрачјето на град Скопје.

Сето тоа ја прави Работната организација шумско стопанство „Караџица“ — Скопје солиден стопанственик во својата дејност, секогаш солвентен деловен партнер, а нејзиното домаќинско работење придонесува секоја година да се остваруваат планираните задачи. Тоа е гаранција дека и во иднина оваа организација успешно ќе се развива и ќе го зајакнува своето место и угледалот меѓу работните организации во градот и надвор од него.

Шумското стопанство „Караџица“, како што се развиваше организационо и го усовршуваше техничко-технолошкиот процес на производството, напоредно го градеше и усовршуваше самоуправувањето според начелата на Уставот и Законот за здружен труд. Со работењето на Работната организација управуваат работниците кои го здружиле трудот во неа. За остварување на своите самоуправни права, работниците одлучуваат со изјаснување преку делегатите во Работничкиот совет и преку делегатите и делегациите во собранието на општествено-политичките органи и самоуправните интересни заедници. Со лично изјаснување одлучуваат за неotuѓивите права преку референдум, потоа своите самоуправни права ги остваруваат и на собираите на работните луѓе и со други изјаснувања предвидени со закон или други самоуправни спогодби или општи акти на организацијата. Работниците одлучуваат и за распределбата на доходот и личниот доход. Може да се рече дека работ-

ниците во оваа организација своите самоуправни права ги остваруваат непосредно преку собираите на работните луѓе и посредно преку самоуправните органи.

Во остварувањето на сложените задачи во новосоздадените услови, голема улога во „Караџица“ имаат и општествено-политичките организации: Сојузот на комунистите, Сојузот на синдикатите и Сојузот на социјалистичката младина.

Посебно е забележлива активноста на Основната организација на Сојузот на комунистите при стопанството, особено на планот на идејно-политичкото и кадровско издигнување и оспособување на членовите. Комунистите се иницијатори на многубројни активности сврзани со програмирањето и реализирањето на планските задачи и даваат значаен придонес во општите напори за идејно-политичката надградба на своите членови, како и за развојот на организацијата.

Заслужува внимание и активноста на Основната организација на Сојузот на синдикатите во „Караџица“ особено на планот на заштитата на трудот и подобрувањето на стандардот на вработените.

Активностите на општествено-политичките организации и самоуправните органи во оваа организација на здружен труд, всушност, се одвиваат координирано и чинат една целина во извршувањето на поставените задачи и за остварувањето на поставената цел.

Усовршувајќи ги постојано општите акти, „Караџица“ направи значаен чекор напред во стекнувањето и распределбата на средствата за личен доход. Вработените својот личен доход го остваруваат според вложениот труд и резултатите од трудот, што, секако, придонесува да расте продуктивноста и деловните резултати во целина.

Успешното работење на „Караџица“ го потврдуваат и финансиските резултати, кои секоја година се сè поевидентни. Напредно со порастот на вкупниот приход, доходот и средствата за фондови, се зголемуваат и другите економски категории. Колективот во сите изминати триесет години работи позитивно, мошне економично, продуктивно и рентабилно и успешно ги спроведува во практиката мерките за економската стабилизација. Во следниот табеларен преглед може да се види дел од постигнатите финансиски ефекти од 1960 год. наваму, остварени во секоја петта години.

Година	Вкупен приход	Доход	Нето личен доход
1960	553.898,09	261.986,81	166.043,30
1965	2.061.284,38	1.437.470,43	671.469,21
1970	3.106.383,48	1.611.199,00	1.189.548,45
1975	22.565.044,64	6.625.894,72	3.871.217,20
1980	73.776.718,05	23.921.036,86	12.038.478,80
1981	114.133.894,64	34.124.210,76	18.066.817,70

Ваквото позитивно работење е резултат на залагањето на сите вработени во оваа организација на здружен труд, која е добро водена од самоуправните тела, стручниот и раководниот кадар.

Со Шумското стопанство „Караџица“, од нејзиното формирање до денес успешно раководеле следниве директори:

Андон Миrowалиев, дип. инж. по шумарство.

Димко Шалтански, дипл. инж. по шумарство.

Петар Петровски, дипл. инж. по шумарство.

Димитар Мацановиќ, дипл. инж. по шумарство.

Живко Минчев, дипл. инж. по шумарство.

За успешното работење, за особените постигања во својата дејност, за постигањата во пошумувањето на голините и за соработката со другите организации на здружен труд и општествено-политички организации „Караџица“ има добиено голем број признаија.

Бројот на вработените и нивната кадровска структура секоја година се зголемува и се подобрува, што е резултатна перманентната грижа на колективот за нови вработувања и за постојно усовршување и надградување на постојните кадри. За да се добие поцелосна претстава, го изнесуваме просечниот број вработени и нивната квалификациона структура за периоди од по пет години, за сите изминати три децении.

Преглед на вработените

Ред. бр.	К в а л и ф и к а ц и и	П о с т о ј а н о в р а б о т е н и					
		1952 1956	1956 1950	1960 1966	1966 1971	1976 1981	1981 1982 Вкуп.
1.	ВСП-Шумарски инженери	2	4	5	7	11	11
2.	ВСП-Правник			1	1	1	1
3.	ВСП-Економист				1	1	1
4.	ВШСП-Економист и соц. раб.					2	2
5.	ССП-Шумарска струка	5	6	7	7	8	7
6.	ССП-Економска и др.	3	4	4	4	17	11
7.	СОП-Од други струки					3	9
8.	СОЗ-Разни занимања						12
9.	НСП						2
10.	ВК и КВ	23	24	25	11	40	23
11.	ПК-Шумари-Чувари				20	23	24
12.	НК-Работници	17	24	25	26	54	65
В к у п н о:		48	62	67	77	160	175

Покрај постојано вработување, секоја година се вработувани работници со одредено работно време бројот, бројот по години е различен и се двојел според потребите.

Во оваа јубилејна година е даден пресек на досегашниот развој на РО Шумско стопанство „Караџица“, а и визија на натамошниот развој со унапредување на техничко-технолошкиот прозиводствен процес, зголемување на продуктивноста на трудот, усовршување на самоуправувањето, и како резултат на ова ќе се постигне зголемување на вкупниот приход и распределба на личниот доход според вложениот труд и резултатите на трудот.

Подготвил,
Живко Минчев